

КІШ Егон-Ервін (Kisch Egon Erwin; 29. 04. 1885, Прага — 31. 03. 1948, там само) — чеський німецькомовний письменник, журналіст. Учасник 1-ї світової війни. Член КП Австрії (1919) та Німеччини (1925). Навч. у Празькій вищій технічній школі (1903), слухав лекції з історії нім. літератури та історії середньовіччя, філософії в Університеті ім. Карла-Фердинанда (1904), навч. у Берлінському приватному вищому журналістичному училищі (1905–06). Автор поетичного збірка «Vom Blütenzweig der Jugend» («З квітучої гілки юності», Дрезден, 1905), збірка малої прози «Der freche Franz und andere Geschichten» («Зухвалий Франц та інші оповідки», Берлін, 1906). Співпрацював із газ. «Prager Tagblatt» («Празький денник», 1906), «Bohemia» («Богемія», 1906–13; тут зазнав творчого впливу нім. письменника П. Біллера). Видав збірку репортажів «Aus Prager Gassen und Nächten» («З празьких провулків і ночей», 1912) та «Abenteuer in Prag» («Пригоди у Празі», 1920; обидва — Прага), роман «Der Mädchenhirt» («Сутенер», Берлін, 1914). К. підтримував творчі контакти з Р.-М. Рільке, Ф. Кафкою, Я. Гашеком та ін. Службові подорожі: 1907 — Греція, Італія, Туреччина, 1909 — Хорватія, 1911 — Німеччина, 1912 — Англія, Бельгія. 1913 переїхав до Берліна, де працював у газ. «Berliner Tageblatt» («Берлінський денник»), 1914 співпрацював із нім. мист. театром. 1918–19 редагував додаток для солдатів «Die Rote Garde» («Червона гвардія»). 1921–33 — у Берліні. Опублікував кн. «Als Soldat im Prager Korps» («Як вояк Празького корпусу», Прага, 1922; перевидано під назвою «Schreib das auf, Kisch!» — «Кіше, запиши це!», 1929), збірку «Der rasende Reporter» («Невгамовний

репортер», 1925; обидві — Берлін). Відвідав СРСР (1925–26, 1930–31), Алжир, Туніс (1927), США (1928–29), Китай (1932). Збірка репортажів «Zaren, Popen und Bolschewiken» («Царі, попи та більшовики», Берлін, 1926) побудована на ідеалізованих враженнях від перебування у СРСР, в яких переважають необ'єктивні оцінки щодо суспільно-політичної ситуації. Під впливом рад. пропаганди К. оминув тему голодомору в Україні. Це характерно і для кн. «Asien gründlich verändert» («Докорінно змінена Азія», Берлін, 1932). Учасник 2-ї міжнародної конференції ревізійних письменників у Харкові (1930). Викладав в Інституті червоних журналістів (Харків, 1930–31). Заарештований 1933 у Берліні, висланий до Чехословаччини, де у Празі вийшло видання «Arbeiter Illustrierte Zeitung» («Робітничий ілюстрований журнал») з'явився репортаж «In den Kasematten von Spandau» («У казематах Шпандау»). 1934 виїхав до Франції, згодом — до Австралії. Надрукував цикл репортажів «Landung in Australien» («Висадка в Австралії», Париж, 1937). У складі інтернаціональної бригади 1937–38 К. брав участь у громадянській війні в Іспанії. Ці події описав 1938 у репортажах «Die drei Kühe. Eine Bauerngeschichte zwischen Tirol und Spanien» («Три корови. Історія селян між Тіролем та Іспанією») та «Soldaten am Meeresstrand» («Солдати на березі моря»). 1938 повернувся до Франції, 1939 виїхав до США, 1940 — до Мексики. Тут зблизився з представниками німецькомовної літератури в еміграції (А. Зеґерс, Б. Узе, Л. Ренн). Останнє окреме видання К. — «Entdeckungen in Mexiko» («Відкриття у Мексиці», Мехіко, 1945). Повернувшись 1946 до Праги. У художній публіцистиці наголошував на моральній відповідальності журналіста. В Україні спадщину досліджували Д. Затонський, Н. Матузова, Т. Буйницька, І. Орлова. Окремі твори К. опубліковані у перекладах українською мовою: «Егон Ервін Кіш має за честь явити вам американський рай» (Х.; К., 1933), «У казематах Шпандау» (Х., 1934).

Рекомендована література

1. Матузова Н. Егон-Ервін Кіш // Матузова Н. Празькі німецькі соціалістичні письменники. К., 1971;
2. K. Haupt. Egon Erwin Kisch, der rasende Reporter aus dem Prager «Haus zu den Goldenen Bären». Teetz; Berlin, 2008;
3. Зимомря І. Австрійська мала проза ХХ століття: художня світобудова. Дрогобич; Т., 2011.

М. І. Зимомря, І. М. Зимомря

Бібліографічний опис:

Кіш Еґон-Ервін / М. І. Зимомря, І. М. Зимомря // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-7137>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).